

**“ZAMONAVIY PSIXOLOGIK
TADQIQOTLAR INTEGRATSIYASI”
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIIY-AMALIY ANJUMAN**

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA KAFEDRASI

**ZAMONAVIY PSIXOLOGIK TADQIQOTLAR
INTEGRATSIYASI**

**MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIIY-AMALIIY
ANJUMAN TO'PLAMI
2023-yil 24-25 noyabr**

Buxoro – 2023

“ZAMONAVIY PSIXOLOGIK TADQIQOTLAR INTEGRATSIYASI”

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman to'plami // Buxoro, 2023-yil 24-25 noyabr. – 432 b.

O'zbekiston Respublikasining “Ta’lim to’g’risida”gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28-yanvardagi “2022-2026 yillarga mo’ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to’g’risida”gi PF-60-son Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktyabrdagi “O'zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to’g’risida”gi PF-5847-sonli Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 21 iyundagi “Pedagogik ta’lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta’lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to’g’risida” PQ-289-son Qarorlarida belgilangan tadbirlar ijrosini ta’minlash hamda psixolog olimlarning ilmiy tadqiqot ishlarni amaliyotga joriy etish, shunigdek, **“22-noyabr Xalqaro psixologlar kuni”**ga bag’ishlab 2023-yilning 23-24 noyabr kunlari Buxoro davlat universitetida **“Zamonaviy psixologik tadqiqotlar integratsiyasi”** mavzusida Respublika ilmiy-amaliy anjuman o’tkazildi.

Respublika ilmiy-amaliy anjumani asosiy maqsadi - psixologiya sohasidagi tadqiqotlarni yanada yuqori bosqichga olib chiqish va ushbu yo’nalishdagi yangi ilmiy tadqiqotlar bilan yaqindan tanishish, ularni amaliyotga tadbiq qilish, psixologiya fanlarini o’qitishda zamonaviy psixologik va information texnologiyalardan samarali foydalanish, yoshlarni milliy g’urur va ma’naviy fazilatlariga tayanadigan barqaror axloqiy-ruhiy holatni ta’minlash, murakkab vaziyatlarga shaxsning bardoshlilikni, yuksak hislarni tarbiyalash hamda ilmiy, innovatsion, pedagogik faoliyatida psixologik xizmatni ko’rsatish va tegishli mutaxassislarining bilim va ko’nikmalarini mustahkamlashdan iboratdir.

Anjuman materiallaridan oliy ta’lim muassasalari talabalari, magistrilar, doktorantlar va professor-o’qituvchilar foydalanishi mumkin.

Tahrir hay’ati:

Xamidov O.X. – Buxoro Davlat Universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Rasulov T.H. – Fizika-matematika fanlari doktori, professor;

Nazarov A.M. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Barotov Sh.R. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Karimova V.M. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Jabborov A.M. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Nishonova Z.T. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Huseynova A.A. – Falsafa fanlari doktori, professor;

Abdullayeva B.S. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Akramova F.A. – Psixologiya fanlari doktori, professor;

Atabayeva N.B. – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Karshiyeva D.S. – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Sobirova D.A. – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Usmanova M.N. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Ostanov Sh.Sh. – psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Rustamov Sh.Sh. – psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Koordinatorlar: Nazarov A.M., Usmanova M.N., Ostanov Sh.Sh.
Maqolalarning to’g’ri va aniqligiga mualliflar mas’uldir.

© Zamonaviy psixologik tadqiqotlar integratsiyasi

KIRISH SO'ZI

Obidjon Xamidov Xafizovich

Buxoro davlat universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mamlakatimizda so'nggi yillarda psixologiya ilmiga va shu sohani rivojlantirish, ilmiy-intellektual resurslarni to'liq safarbar etgan holda ilmiy salohiyatdan keng foydalanish, istiqbolda ilm-fanni muntazam isloh qilib borishning ustuvor yo'nalishlarini belgilash, zamonaviy bilimga ega va mustaqil fikrlaydigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash, ilmiy infratuzilmani modernizatsiya qilish ishlarini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, ilmiy tadqiqot faoliyatni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning institutsional mexanizmlarini takomillashtirish borasida qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan yurtimizda Taraqqiyot strategiyasini yanada yangi bosqichga ko'tarish borasida olib borilayotgan keng ko'lamli va shiddatli islohotlar tufayli yangi-yangi tashabbuslar, dastur va rejalar faoliyatimiz mezoniga aylandi. Xalqimiz ko'nglidagi orzu-intilishlar ifodasi bo'lgan bunday ezgu harakatlar hayotimizni sifat jihatidan butunlay o'zgartirishga xizmat qilmoqda. «Yoshlar – kelajagimiz» dasturi, joylarda aholi bilan muntazam o'tkazib kelinayotgan jonli muloqotlar, sayyor qabullar, davlat xizmatlari ko'rsatish sohasidagi yangiliklar – bularning barchasi tarixan qisqa muddatda islohotlarimizga ulkan hayotbaxsh qudrat bag'ishlagani noyob ijtimoiy hodisadir. Eng muhimi, yurtimizda boshlangan bu mislsiz yangilanishlar tobora jadal tus olmoqda. Bu tashabbuslar O'zbekistonda amalga oshirilayotgan Taraqqiyot strategiyasi markazida inson, xalq va davlat manfaatlari o'zak va bosh g'oya, ustuvor maqsad bo'lib turgani va bizni ulkan amaliy ishlarga undayotganini yana bir bor yaqqol tasdiqlamoqda.

Shaxs borki, kelajakda o'z farzandlarining xuzur-halovatini, baxt-saodati va kamolini ko'rishni orzu qilib yashaydi. Ushbu mashaqqatli hayot yo'lida kurashadi, faoliyat olib boradi, hattoki kerak bo'lsa jonini ham ayamaydi. Zero, bolalarini har tomonlama barkamol qilib tarbiyalash, ularning boshini qovushtirib, xo'jalik yuritish va oila tebratishga o'rgatish, jamiyatning iqtisodiy hamda ijtimoiy taraqqiyotini tezlashtirishga munosib hissa qo'shadigan bunyodkor va ijodkor, qa'tiyatli va e'tiqodli, yurtparvar avlodni voyaga etkazishga ko'maklashish har bir oila, har bir ota-onaning davlat va jamiyat oldidagi muqaddas burchidir.

Dunyoda innovatsion faoliyatni tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish, ilmiy ishlanma va ilmiy-innovatsion faoliyat natijalarini ishlab chiqarishga tatbiq etish, ilmiy-tadqiqot faoliyatining samaradorligi va ta'lim sifatini oshirish, talabalarning pedagogik-psixologik barqarorligini o'rganish masalalariga alohida e'tibor qaratish dolzarblashib bormoqda. Bu borada oliy ta'lim tizimida ilmiy-innovatsion faoliyatni isloh qilishning ustuvor yo'nalishlarini belgilash, mustaqil fikrlaydigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, ilg'or ta'lim texnologiyalariga asoslangan holda talabalarni ilmiy-innovatsion faoliyatini rivojlantirish usullarini tadqiq etish dolzarb muammo bo'lib qolmoqda. Psixologiya sohasidagi tadqiqotlarni yanada yuqori bosqichga olib chiqish, ularni amaliyotga tadbiq qilish, xalqaro, madaniyatlararo aloqalarni yuksak darajaga ko'tarish, jahondagi yuksak mavqeidagi nufuzli o'zbek psixolog olimlari asarlaridan bahramand bo'lish, ilmiy-amaliy hamkorliklarni yo'lga qo'yish orqali xalqaro faoliyatlarni jadallashtirish, ta'lim sifatini oshirish kabi masalalarni o'zida mujassam etgan.

I-SHO'BA

**ZAMONAVIY PSIXOLOGIK TADQIQOTLAR
METODOLOGIYASI**

5. Imkoniyatlarni kuchaytirish va o'ziga ishonch o'quvchilarni manipulyatsiyadan himoya qiladigan muhim psixologik xususiyatdir. Quvvat va o'ziga ishonch hissiga ega bo'lgan talabalar o'z qobiliyatlariga ishonadilar, o'zlarini ijobiy tasavvur qiladilar va o'z mulohazalariga ishonadilar. Bu o'ziga ishonch manipulyatorlarning ishonchini susaytirishi yoki ishonchsizliklaridan foydalanishni qiyinlashtiradi.

6. Chidamlilik va qat'iyatlilik o'quvchilarni manipulyatsiyadan himoya qiladigan hal qiluvchi xususiyatdir. Chidamlilik va qat'iyatlilikka ega bo'lgan talabalar manipulyatsiya tajribasidan qaytishga qodir. Ular o'zlarining o'tmishdagi uchrashuvlaridan saboq oladilar, o'zlarini himoya qilish strategiyalarini ishlab chiqadilar va manipulyatsiya ta'sirida kuchayishda davom etadilar. Nihoyat, axloqiy qadriyatlar manipulyatsiyadan himoya qiluvchi xususiyat sifatida ishlaydi. Kuchli axloqiy qadriyatlarga ega bo'lgan talabalar halollik, halollik va adolatni birinchi o'ringa qo'yishadi. Bu qadriyatlar manipulyatorlarning axloqiy kompasdan foydalanishini qiyinlashtiradi. O'zlarining axloqiy qadriyatlariga sodiq qolish orqali talabalar o'z e'tiqodlariga mos keladigan qarorlar qabul qilish va o'zlarini manipulyatsiyadan himoya qilish uchun yaxshi jihozlangan.

Adabiyotlar.

1. Brennan, MD. "Signs of Emotional Manipulation". www.webmd.com. WebMD. Qaraldi: 23-noyabr 2020-yil.
2. Bereczkei, Tamás. Machiavellianism The Psychology of Manipulation, First, London: Taylor and Francis Group, 2017. ISBN 9781315106922.
3. Nichols. "The Ethics of Manipulation". Stanford Encyclopedia of Philosophy. Stanford University. Qaraldi: 22-mart 2020-yil.
4. Duncan. "Influence Versus Manipulation: Understand The Difference". www.forbes.com. Forbes. Qaraldi: 21-dekabr 2018-yil.
5. APA Dictionary of Psychology. Washington, DC: American Psychological Association. n.d. Retrieved 10 October 2021.
6. Lynam, Donald R.; Vachon, David D. (2012). "Antisocial personality disorder in DSM-5: Missteps and missed opportunities". Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment. 3(4): 483–495. doi:10.1037/per0000006. ISSN 1949-2723. PMID 23106185.
7. Potter NN (April 2006). "What is manipulative behavior, anyway?". Journal of Personality Disorders. 20(2): 139–156. doi:10.1521/pedi.2006.20.2.139. PMID 16643118.
8. Brennan D. "Signs of Emotional Manipulation". www.webmd.com. WebMD. Retrieved 23 November 2020.
10. Jump up to: a b March E, Kay C, Dinić BM, et al. (23 June 2023). "It's All in Your Head": Personality Traits and Gaslighting Tactics in Intimate Relationships". Journal of Family Violence. doi:10.1007/s10896-023-00582-y.

SUD-PSIXOLOGIK EKSPERTIZALARNI TASHKIL QILISH VA UNI O'TKAZISHNING TASHKILIIY-HUQUQIY ASOSLARI

Olimov Laziz Yarashovich

Buxoro davlat universiteti dotsenti,

Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd)

Abstract. *This article discusses the organizational and legal basis of the organization and conduct of forensic psychological examinations, and reveals the requirements for conducting forensic psychological examinations and formalizing conclusions in criminal and civil cases.*

Key words: Forensic psychological expertise, expert opinion, Forensic psychological expertise commission.

Sud-psixologik ekspertizalar tergovchining (prokuratura va ichki ishlar tergovchisining) qarori, sudning tegishli ajrimiga asoslanib tayinlanadi, unda ekspertiza komissiyasiga ekspertiza o'tkazilishi lozim bo'lgan shaxs, uning protsessual mavqei ko'rsatilib ekspertizaning mazkur turining tayinlanishi asoslab, ekspertizani o'tkazishga mas'ul bo'lgan tashkilot hamda ekspertlar tomonidan hal qilinishi lozim bo'lgan savollar, shuningdek, ish hujjati yuzasidan tegishli ma'lumotlar taqdim etiladi.

Ekspertiza komissiyasi tomonidan chiqarilgan xulosalar sudning huquqiy vakolatiga muvofiq baholanadi. Bunda ekspertiza xulosasining ilmiy asoslanganligi va ishonchliligi aniqlanadi. Mazkur ekspertiza xulosasini sud asoslangan va ishonchli, deb e'tirof qilgan holda, mazkur hujjat bevosita va bivosita isbotlar (dalillar) manbaiga aylanishi mumkin [4].

Ma'lumki, har qanday jinoiy ishlari bo'yicha, xususan psixologiyaga oid maxsus bilim va tajribalarni (kompetensiyalarni) talab qiluvchi ekspertizani tayinlash uchun huquqiy asoslar O'zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi (JPK)ning 172-moddasida keltirilgan.

O'zbekiston Respublikasi JPKning 173-moddasining (Ekspertiza tayinlash va o'tkazishning shartligi) 5-bandida belgilanganidek, ekspertizani «jabrlanuvchining, guvohning ruhiy va jismoniy holatini hamda ular ish uchun ahamiyatli bo'lgan holatlarni idrok qilish, esda saqlash va so'roq qilganda ifodalab berish layoqatiga ega ekanliklarini, shuningdek javbrlanuvchining jinoyat protsessi chog'ida o'z huquqlari va qonuniy manfaatlarini mustaqil himoya qila olish layoqatini» aniqlash zarur bo'lganda tayinlash va o'tkazish shart. Tabiiyki, psixologiyaning tadqiqot predmeti bo'lgan psixik hodisalarni baholash zaruratini belgilab beradi.

Fuqarolik ishlari bo'yicha sud jarayonlarida sud-psixologik ekspertizalar o'tkazish uchun huquqiy asos fuqarolik ishlari bo'yicha sudi sudyasi tomonidan chiqarilgan ajrim hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi FPKning 84-moddasida belgilanganidek, ekspertiza maxsus, xususan psixologiya bo'yicha bilimlardan foydalangan holda, aniq tadqiqotni o'tkazish zarurati tug'ilganda tayinlanadi. Bu ko'zda tutilgan.

O'zbekiston Respublikasining "Sud ekspertizasi to'g'risida"gi qonunining "Asosiy tushunchalar"deb nomlangan 3-moddasi ko'ra, sud eksperti tomonidan fan, texnika, san'at yoki hunar sohasidagi maxsus bilimlar asosida sud-ekspert tekshirishlarini o'tkazish va xulosa berish nazarda tutilgan.

Jinoyat ishlari doir jarayonlarda SPE tayinlash uchun belgilangan me'yorlarga asosan, og'ir jinoyat sodir etgan sub'ektning individual-psixologik o'ziga xos xususiyatlarini, uning turg'un motivasion-ma'noviy sabablarini o'rganishda, shuningdek shaxs tomonidan sodir etilgan jinoyat sabablarini baholashda qiyinchiliklar yoki murakkabliklar paydo bo'lganda, sodir etilgan harakat yoki harakatsizlik uchun tegishli tartibda qonuniy chorasini aniqlash imkoni yo'qligi sababli amalga oshiriladi.

SPEning ahamiyati fuqarolik-huquqiy nizolarni hal qilish jarayonida ham qo'llanilishi mumkin. Bu holatda ekspertizani tayinlash uchun u yoki bu tomonlardan birining psixologik jihatlariga tegishli bo'lgan har qanday aniq ma'lumotlar, masalan, bitim tuzilayotgan vaqtda adashish, aldash yoki zo'ravonlik, ruhiy tazyiq ta'sirida bo'lgan sub'ektning intellektual, bilish qobiliyatining pastligi to'g'risidagi ma'lumotlar sabab bo'lishi mumkin [5].

Shunday qilib, ham jinoiy, ham fuqarolik ishlari jarayonlarida SPEni tayinlash uchun sud kompetensiyasiga kiradigan munozarali masalalarning u yoki bu yechimiga tegishli psixologik tushunchalarni, jinoiy ishlar bo'yicha o'tuvchi yoki fuqarolik sud jarayonida ishtirok etuvchi shaxslar psixikasining turli namoyon bo'lish mexanizmlarini psixologik tomondan baholash zarur deb topilgan har qanday aniq ma'lumotlar sabab bo'lishi mumkinligini qayd etish lozim.

Huquqshunoslik amaliyotida “inson omili” tushunchasi yetakchi o’rinni egallar ekan, sohaga tegishli psixologik nazariya va amaliyot (tajriba)lardan foydalanish odilona qaror qabul qilish va hukm yoki ajrim chiqarish bugungi kunning o’ta muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Afsuski, bugungi kunda sud-psixologik ekspertizalarni tashkil qilish va uni o’tkazish bo’yicha maxsus muassasa yoki markaz tashkil qilinmaganligi boisdan bu ish bilan hududlardagi oliy ta’lim tizimida faoliyat yuritayotgan professor-o’qituvchilar amalga oshirmoqda. Qolaversa, sud-psixologi-ekspertlarning malakasini oshirish tizimi yo’lga qo’yilmaganligi turli qiyinchiliklarni keltirib chiqarayotganligini qayd qilish mumkin.

“Davlat sud-ekspertiza muassasasi yoki boshqa korxon, muassasa, tashkilot tomonidan sud ekspertizasini o’tkazish tartibi to’g’risida Namunaviy Nizom”ning 29-bandiga ko’ra, «Ekspert xulosasi uch qismdan: kirish, tekshirish va xulosalardan (yakunlovchi) iborat bo’ladi».

Sud-psixologik ekspertizasi komissiyasi xulosasi rasmiy yozma hujjat bo’lib, unda, O’zbekiston Respublikasining Jinoyat protsessual va Fuqarolik protsessual kodekslariga muvofiq, sud-psixologik ekspertizasini o’tkazishning qonuniy asoslari va shartlari, ekspert yoki ekspertlar oldida qo’yiladigan masalalar, ular o’tkazgan ekspertlar, shuningdek ekspertiza komissiyasi xulosalari aks ettiriladi. Sud-psixologik ekspertizasining xulosasi jinoyat yoki fuqarolik ishi bo’yicha tegishli tartibda isbot (dalil) hisoblanadi [6].

Sud-psixologik ekspertizasi komissiyasining xulosasi ekspertizani o’tkazgan barcha ekspertlar tomonidan imzolagan bosma ko’rinishda tuziladi va u mazkur sud-psixologik ekspertizasi o’tkazilgan muassasaning muhri bilan muhrlanadi. Xulosani tuzishning umumiy muddati – ekspert tekshirish yakunlangan va ekspert xulosalar chiqarilgandan (shu jumladan ekspertlar o’rtasidagi kelishmovchilik tufayli ular tomonidan bittadan ko’p xulosa tuzilgan hollarda ham), ta’riflangandan so’ng 15 kundan kechiktirilmaligi lozim. Ekspertiza komissiya tomonidan amalga oshirilganda ekspertiza xulosasi loyihasini tayyorlash, uning matni bo’yicha ekspert komissiyasining boshqa a’zolari bilan kelishish, shuningdek xulosani tuzish majburiyati ekspert komissiyasi a’zolarining biri (kotiblik qilgan) tomonidan tayyorlanadi.

Sud-psixologik ekspertizasi xulosasi quyidagi tartibda rasmiylashtiriladi:

1. Umumiy qism

1.1. Xulosaning kirish qismi.

1.2. Xulosaning kirish qismi quyidagilarni aks ettiradi:

- sud-psixologik ekspertizani o’tkazish sanasi va joyi;
- sud-psixologik ekspertizani o’tkazishning huquqiy asosi;
- sud ekspertizasini tayinlagan organ (shaxs) to’g’risida ma’lumotlar;
- sud-psixologik ekspertizasi komissiyasi (familiasini, ismi, sharifi, ma’lumoti, ixtisosligi, ish staji, ilmiy darajasi va ilmiy unvoni, egallagan lavozimi) va tashkilot to’g’risida tegishli bo’lgan ma’lumotlar;

• O’zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining 238, 240-moddalariga asosan, sud eksperti yolg’on guvohlik berish, surishtiruv yoki dastlabki tergov ma’lumotlarini surishtiruvchi, tergovchi yoki prokurorning ruxsatisiz oshkor qilish, shuningdek ekspertning xulosa berishni rad etishi yoki bu ishdan bo’yin tovlashi uchun jinoiy javobgarlikka tortilishi to’g’risida ogohlantirish;

• ekspert yoki ekspert komissiyasi oldiga qo’yilgan savollar. Ular aniq, sud ajrimida yoki tergov organlarining ekspertiza tayinlash haqidagi qarorida qanday bo’lsa shunday ifodalangan bo’lishi kerak.

• Ekspertga sud-psixologik ekspertizani o’tkazish uchun taqdim etilgan ish materiallari va tibbiy hujjatlar, (zarrat tug’lsa psixiatr xulosasi);

• Sud-psixologik ekspertizani o’tkazishda ishtirok etgan respondentlar haqidagi rasmiy ma’lumotlar.

1.3. Agar sud-psixologik ekspertizasi qo'shimcha yoki takroriy ravishda o'tkazilayotgan bo'lsa, xulosaning kirish qismida qayd etilishi lozim. Mazkur hollarda oldingi ekspertiza (ekspertizalar) to'g'risida qisqacha ma'lumot – qachon, qaerda va kim tomonidan o'tkazilgani, qanday xulosa (xulosalar) berilganligi, mazkur ekspertizani tayinlash asoslari keltiriladi.

1.4. Agar sud-psixologik ekspertizasini o'tkazish davomida ekspert (ekspertlar) tomonidan tekshirish uchun qo'shimcha materiallar berilishi to'g'risida rasmiy iltimosnoma berilgan bo'lsa, xulosaning kirish qismida mazkur hol va iltimosnomani (iltimosnomalarni) ko'rib chiqish natijalari aks ettirilishi kerak.

2. Tadqiqot qismi

2.1. Dastlabki bosqichda respondentning tarjimai holini aniqlahsga doir usuldan foydalaniladi.

Unda tug'ilganidan to ayni paytgacha o'tgan hodisalarni aniqlashda xronologik ketma-ketlikka rioya qilish, shuningdek ta'lim jarayonida, oilada, mehnat qilishda, nikohda, ijtimoiy (shu jumladan kriminal) turmush tarzida o'ziga xos faoliyat modeli baholanadi.

2.2. Tekshirish ("biografik usul") quyidagilarni aks ettirishi kerak:

- yuridik ahamiyatga ega hodisalardan oldingi davrda ekspertiza qilinuvchining xulqini, shaxsiy o'ziga xos xususiyatlari va psixik ahvolini bevosita tavsiflovchi jinoiy yoki fuqarolik ishi materiallaridan olingan malumotlar. Ushbu tekshirish birinchi navbatda jabrlanganlar, guvohlar, (da'vogarlar, javobgarlar) bergan ma'lumotlariga asoslanadi va ekspertiza qilinuvchi kishining umuman yuzaga kelgan vaziyatni anglash qobiliyati doirasida joyda, vaqt davomida yo'nalishini (orientirlanishini) aniqlash imkonini beradi;

- tekshirilayotgan kishining erta bolaligi, maktabda o'qishining boshlanishi, o'smirlik yoshi, erta yoshlik davri, katta bo'lgan davridagi hayoti to'g'risida asosiy ma'lumotlar, - tekshirilayotgan kishi psixologiyasini tekshirishning "biografik usulini" shartlab beradi;

- tekshirilayotgan shaxsning qiziqtirayotgan hodisalardan oldingi davrda insonga taalluqli bo'lgan shaxsning o'ziga xos xususiyatlarining (premorbidagi) turg'un karakterologik xususiyatlari;

- yuridik ahamiyatga ega vaziyatda bo'lgan individ to'g'risidagi masalalarni, tekshirilayotgan kishining (psixonevrologik dispan-serda hisobda turgan yoki turmaganligi) ruhiy kasalligi borligi (yo'qligi) to'g'risidagi ma'lumotlarni, hal qilishni tasdiqlovchi yoki rad qiluvchi omillarni hisobga olgan holda asoslab berilishi kerak;

- tekshirilayotgan kishi to'g'risida (unda biron-bir psixik buzilishlar bilan bog'liq) ma'lumotlar yo'qligida, ijtimoiy muhitda u yoki bu ijtimoiy munosabatlarga kirishgan insonning psixologik o'ziga xos xususiyatlarini diagnostika qilish kerak va bunda uning individual tuzilishini hisobga olish lozim;

- boshdan kechirgan somatik va boshqa kasalliklar (bosh miya jarohatlari, alkogol, giyohvand moddalar iste'mol qilishi va h.k.), ularning psixik holatga ko'rsatgan ta'siri;

- mehnat faoliyati to'g'risida nafaqat ish joylari va egallagan lavozimlari, balki imkon bo'lganda mehnat tavsifnomalari, u to'g'risida xizmatdoshlarining fikrlarini keltirish;

- sudlanganlik (agar bo'lsa) to'g'risidagi ma'lumotlarda sodir qilingan huquqbuzarlik to'g'risida qisqacha ma'lumot keltirish kerak, bu, ayniqsa, hozirda sodir qilingan huquqbuzarlik bilan bir turda bo'lganda muhim ahamiyat kasb etadi. Ozodlikdan mahrum qilish joylardan tavsifnomalar, agar bundaylar bo'lsa, keltirish kerak;

- tekshirilayotgan yuridik vaziyat holatini batafil yoritish lozim.

2.3. U yoki bu ma'lumotga tayanilganda, uning manbasini ko'rsatish, jinoiy yoki fuqarolik ishlaridan foydalangan holda esa betlar va jildlarining tartib raqamlari ko'rsatilishi shart.

2.4. Eksperimental-psixologik tekshirish SPE xulosasining markaziy qismi hisoblanadi, unda ekspertiza qilinuvchi kishining psixik (psixologik) holati, tekshiruv o'tkazish natijasida hosil bo'lgan manzara aniq aks ettirilgan bo'lishi kerak.

Uning tarkibiga quyidagi tarkibiy qismlar kiradi:

- tekshirilayotgan kishi bilan suhbat mazmunining qisqacha tahlili (tekshirish davriga munosabati bilan bog'liq kechinma-larining so'z orqali ifodalangan tahlili);
- tekshirish davomida tekshirilayotgan kishi xulqining tavsifi, bunda aloqaning o'ziga xos xususiyatlarini baholash ham ko'zda tutiladi (muayyan masofani saqlash, qiziqish darajasi, emotsional indifferentsligi va h.k.);
- yuridik ahamiyatga ega vaziyatda yo'nalishini aniq bilish (orientirovka), sodir bo'layotgan hodisalarga tanqidiy yondashish, tekshirish maqsadini tushunishdagi emotsional holati;
- ekspertiza qilinayotgan kishi tomonidan yuridik ahamiyatga ega bo'lgan vaziyatning baholanishi.

2.5. Diagnostik (tashxis) metodikalar yordamida eksperimental-psixologik tekshiruv.

- tekshirish qanday maxsus vositalardan (usullar va metodikalar–uslublar) foydalangan holda o'tkazilganligi ko'rsatiladi, bunda metodikaning psixologiyada qabul qilingan to'liq nomlanishi, metodikaning muallifi, agar metodika modifikatsiya qilingan bo'lsa, modifikatsiyaning muallifi yoki ilmiy manbaga havola qilinishi shart (foydalaniladigan metodikalar psixologiyada ma'lum, standart va ishonchli darajasi yuqori bo'lgan bo'lishi lozim). Bular tergovchi va sud tomonidan ekspert tadqiqot metodikalarini to'liq va ilmiyligiga, ularning qo'llanilishi to'g'ri ekanligiga ishonch hosil qilishlari uchun zarur;
- ish jarayonining batafsil tavsifi, bunda bosqichlar, natijalarni qayd qilish usul va vositalari, eksperimental metodikalar qo'llanilishi natijasida olingan ma'lumotlar, olingan natijalarning talqini ko'rsatiladi;

- tekshirilayotgan kishining bilish doirasini baholash;

- tekshirilayotgan kishining xulqiy tuzilishidagi aksentuatsiya jihatlarning diagnostikasi.

Shaxsni tadqiq etish psixologik tadqiqotlar predmetining muhim tomoni hisoblanadi. Shu bois shaxsni o'rganish va u yuzasidan ishonchli, ob'ektiv ma'lumot olish yo'llari va usullarini ta'minlash bo'yicha doimo izlanishlar olib borilgan. Mazkur ishning mazmunida ham ushbu muammoga umumiy yondashuv amalga oshiriladi.

2.6. Ish materiallari va eksperimental-psixologik tekshiruv natijalarining qiyosiy tahlili.

- Psixologik tahlil ham tomonlarning (ish materiallari), ish holatini hisobga olgan holda, bergan guvohlik ma'lumotlari, ham ekspertiza qilinayotgan kishining suhbat davomidagi kechinmalari – “hisobot” vaqtida, yuridik ahamiyatga ega bo'lgan hodisalardan oldin va keyingi davrlarda, individual-psixologik test natijalariga muvofiq tarzda aks etishi (qiyos qilingan holda) kerak;

- Tekshirish natijalari (ish materiallari, shu jumladan tibbiy hujjatlar va eksperimental testlash) tekshirish sub'ekti xulqiga oid o'ziga xos xususiyatlariga mos psixologik jarayonlarning kechishi fenomenologiyasi mezonlariga bo'lgan talablarga mos kelishi lozim.

3. Asoslovchi qism (xulosalar va asoslash)

3.1. Qo'yilgan masalalar bo'yicha tadqiqot natijalarini baholash, xulosalarning asoslanishi va ifodalanishini aks ettiradi.

3.2. Xulosaning asoslovchi (yakuniy) qismi ekspertiza qilinayotgan kishining psixologik holatini baholash, savollarga javoblar va ularning batafsil asoslanishidan iborat.

3.3. Ekspert oldiga qo'yilgan savollardan birontasi ham javobsiz qolmasligi va o'tkazib yuborilishi mumkin emas. Agar ba'zi savollarga ekspert javob berib, boshqalariga javob berish mumkin emasligi to'g'risida ma'lumot berishiga asos mavjud bo'lsa, bu holda yagona xulosa tuzilib, unda ekspert xulosalar bilan bir qatorda, ekspert oldiga qo'yilgan savollarning ba'zilariga javob berish mumkin emasligining sabablari asoslab ko'rsatiladi.

3.4. Xulosa psixologiya fanidan xabari yo'q bo'lgan sud jarayoni ishtirokchilari yoki tergov organi xodimlari uchun tushunarli tilda yozilgan bo'lishi kerak. Shuning uchun matnda maxsus atamalardan haddan tashqari ko'p foydalanmaslik, alohida hollarda esa maxsus atamalar tushuntirilishi lozim.

3.5. Jinoiy yoki fuqarolik ishi bo'yicha sudlov ishini yuritayotgan sudning yoki tergovning alohida vakolatiga tegishli masalalar bo'yicha ekspert mulohaza va xulosalarga (guvohlar yoki boshqalar ko'rsatmalarining ishonchli-ishonchli emasligi, haqiqiy yoki yolg'onligi va h.k.) yo'l qo'ymasligi zarur.

Qayta ekspertiza tayinlangan holda, uning xulosasida oldingi ekspertiza xulosalari bilan farq bo'lsa, ushbu ekspertizalar xulosalarining tahlilini o'tkazish kerak, uning tarkibida differensial diagnostika elementlari bo'lishi kerak. Shu bilan bir qatorda xulosada ish uchun ahamiyat kasb etuvchi hamda ekspert tashabbusi bilan belgilangan vaziyatlar ko'rsatilgan bo'lishi mumkin.

Sud-psixologik ekspertizalarning belgilangan talab asosida o'tkazilishi ostida tegishli tartibda ishga odilona baho berishni ta'minlash yotadi.

Adabiyotlar.

1. Golniiz G., Schulz-Wulf G. Rhythmisches psychomotorische Musiktherapie. Yena, 2004. -112 p.
2. Glassman A.H., Shapiro P.A., Depression and the course of coronary artery disease. Am J Psychiatry. 1998. – P. 4-11.
3. Gmott H.G. between Parent and Children. N.Y., 2003. P – 219.
4. Maxmudova Z.M., Olimov L.Ya. O'smirlarda ekstremal vaziyatlarda psixologik himoya mexanizmlarini shakllantirish. Monografiya. "Buxoro viloyat bosmaxonasi MChJ" nashriyoti. Buxoro. 2021. -B. 160.
5. Maxmudova Z.M., Olimov L.Ya. Psychodiagnosics. O'quv qo'llanma. "Turon zamin ziyo" nashriyoti. Toshkent 2014. -B. 298.
6. Olimov L.Ya. Psixodiagnostika va psixometrika asoslari. Darslik. "Durdon" nashriyoti. Buxoro. 2021. -B. 747.
7. Olimov L.Ya. Umumiy psixodiagnostika. "Durdon" nashriyoti. Buxoro. 2020. -B. 1103.
8. Olimov L.Ya., Maxmudova Z.M.. Psixodiagnostika va eksperimental psixologiya. o'quv qo'llanma. "Turon zamin ziyo" nashriyoti. T. 2020. -B. 820.
9. Olimov L.Ya., Nazarov A.M.. Xulqi o'g'ishgan bolalar psixologiyasi. O'quv qo'llanma. "Tafakkur avlodi" nashriyoti. Buxoro. 2020. -B. 490.

BO'LAJAK PSIXOLOGLARNING MATEMATIK KOMPETENTLIGINI OSHIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Qodirova Dilnoza Murtazoyevna

Buxoro davlat universiteti Psixologiya va sotsiologiya kafedrasida o'qituvchisi

***Anotatsiya.** Bugungi kunda muhim bo'lgan kommunikativ kompetentlik omillarini tajribaviy tadqiq qilish muqarrarligini ko'rsatishi, buning uchun esa, eng avvalo, amaliyotchi psixologlardagi shaxs tiplari va shaxslilik xususiyatlari o'rtasidagi mutanosiblik va korrelyatsion ko'rsatkichlarni tadqiq qilish talab qilinishi to'g'risida ma'lumotlar keltirilgan. Shuningdek, tadqiq etilgan va ilmiy matbuotda e'lon qilingan har bir ko'rsatkich ijtimoiy psixologiya fani istiqbollari oshib berishga xizmat qilganligi haqida fikr yuritilgan.*

***Kalit so'zlar:** kommunikativ kompetentlik, kvalimetrik, sompeto, klaster, anglanmagan kompetentsizlik, anglanilgan kompetentsizlik, professionalizm.*

***Аннотация.** Приводятся данные о том, что экспериментальное исследование*

MUNDARIJA

3 **KIRISH SO'ZI**

4 **1-SHO'BA**

ZAMONAVIY PSIXOLOGIK TADQIQOTLAR METODOLOGIYASI

5 **Nazarov Akmal Mardonovich**

Innovatsion faoliyatni rivojlantirish - shaxs taraqqiyot garovi

13 **Atabayeva Nargis Batirovna**

Interpretation of the ideas of altruism in the works of eastern scientists

17 **Achilova Munira Mansurovna**

Pedagoglarda empatiya hissini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik tadqiqotlardagi talqini

21 **Allamurodova Feruza Rustamovna**

Boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kommunikativ kompetentlik omillarining namoyon etilishi va rivojlanishi

23 **Ashrapov Nodirbek Namoz o'g'li**

Jahon psixologiyasida dinning roli va uning ijtimoiy psixologik xususiyatlari

26 **Axmadov Nazirjon Raxmatovich**

Dezadaptatsiyaning o'smir xulqida na'moyon bo'lishi haqida psixologik qarashlarning chet el adabiyotlarida yoritilishi

29 **Baqoyeva Maftuna Shuxratovna**

Maktab o'quvchilari orasida bulling holatining paydo bo'lishi hamda o'quv jarayoniga bo'lgan ta'siri

33 **Fayziyeva Mavluda Xudayarovna**

Konstruktiv psixologik himoya mexanizmi shakllanish omillari.

36 **Jabborov Azim Meyliqulovich**

Shaxsda diniy o'ziga xoslik shakllanishining psixologik qonuniyatlari

39 **Khodjaeva Dilnoza Djumoevna**

Characteristics of educational motivation of gifted students in research

42 **Mamatova Nazira Djurakulovna**

Oila barqarorligiga shaxslararo munosabatlar ta'sirining sharq mutafakkirlari asarlarida talqini

50 **Nazarova Manzura Mustafu qiz**

Socio-psychological characteristics of adaptation of foreign students to the educational system of uzbekistan

53 **Omonov Oybek Bekmurod o'gli**

O'smirlarda destruktiv xulq shakllanishida axborotlarni ahamiyati

55 **Ostanov Shuxrat Sharifovich**

O'spirinlik davrining ijtimoiy-psixologik muammolari va destruktiv xulq-atvorning o'ziga xos xususiyatlari

58 **Po'lotova Madina Shavkatovna**

Contradictions in the interaction of adolescents with deviant behavior and their socio-psychological characteristics

61 **Rajabova Go'zal Zarifovna**

O'zbek folklori va folklorshunosligining taraqqiyot davrlarining psixologik xususiyatlari

63 **Raximov Abdulatif Abdimuradovich**

Muvaffaqiyatga erishish motivlari tushunchasining bugungi kundagi zarurati

66 **Raxmonova D.Z**

Voyaga yetmaganlarda jinoiy xulq-atvorni o'rganishning metodologik imkoniyatlari

69 **Ro'ziqulov Faxriddin Rasulovich**

Nikoh-oila munosabatlarini ijtimoiy-psixologik tadqiq etish

72 **Shoniyazova Iroda Muradullayevna**

O'smirlarda affiliatsiya motivining pedagogik-psixologik determinantlari

- 75 **Safarov Dilmurod Xalimovich**
Rahbarlik faoliyatining ijtimoiy ahamiyati va ijtimoiy-psixologik xususiyati
- 78 **Vahobova O'g'loy Tolibjonovna**
Axborot muhitining yoshlar ijtimoiy normalari shakllanishiga ta'sirining psixologik jihatlari
- 81 **Xudoyberganova Maqsuda Jumaniyazovna**
Oliy ta'limda kafedra tizimidagi hamkorlikni o'rganishning ijtimoiy psixologik tavsiflari
- 84 **Kuliev Erkin Karimovich**
Характерные черты коррупции в сфере образования.
- 89 **Ostanaqulov Alijon**
Состояние изучения проблемы деструктивного поведения в подростковом возрасте.
- 93 **Ropiev Madamin Yusufjonovich, Elov Ziyodullo Sattorovich**
Identifikatsiya jarayoni muammosining psixologiyada o'rganilishi
- 97 **Safarova Anuша Surenovna**
Проблема интеграции психологического знания
- 99 **Usmanova Mазнura Naимovna**
Развитие психологии в узбекистане
- 101 **Beknazarov Ahmadjon Asamidinovich, Lotipova Madina Davlatovna**
Nutqning ichki mexanizmining psixologik tavsifi
- 106 **Yuldashova Dilafruz Shavkatovna**
Talabalarning ta'lim motivatsiyasining tasniflari
- 111 **II-SHO'BA**
PSIXOLOGIK XIZMATNI KO'RSATISH MUAMMOLARI
- 112 **Barotov Sharif Ramazonovich**
Научно-практические основы создания психологической службы в узбекистане
- 122 **Axmedova Zarrina Jamilovna**
Boshlang'ich sinf o'quvchilar moslashuvining pedagogik-psixologik xususiyatlari
- 125 **Bobirov Davron Bobir o'g'li**
Huquqni muhofaza qiluvchi organlarga psixologik xizmat ko'rsatishning bugungi kundagi muammolari
- 127 **Boboyeva Feruza Nosirjonovna**
O'smirlarda iroda shakllanishining psixologik xususiyatlari
- 131 **Goyibnazarova Soxiba Shakarovna**
Oila munosabatlarida gender rollari va streotiplari muammosi.
- 133 **Hakimova Fazolat Xoshimovna**
Oilaning ta'lim-tarbiyaviy salohiyatini yaxshilashda ijtimoiy-psixologik xizmatlar
- 136 **Islomov Nurtoy Nomoz o'g'li**
Talabalarga ilmiy-didaktik atamalarni taqdim etish
- 137 **Kamilova Madina**
Huquqiy savodxonlik va shaxs ijtimoiy sifatlarining aloqadorlik omillari
- 140 **Ortiqov Akmal Qobulovich**
Harbiy jamoalarda psixologik xizmat ko'rstishda psixologik treninglarni ahamiyati
- 142 **Rajabov Paxlavon Faxriddin o'g'li**
Yoshlarda milliy tarbiya shakllanishining ijtimoiy-psixologik omillari
- 145 **Shomurodov Ibrohim Xusanmurot o'g'li**
Ekstremal vaziyatlarda shaxsni o'rganishning ijtimoiy-psixologik ahamiyati
- 151 **To'yurodov Abdurahmon Shuhrat og'li**
Harbiy jamoalarga psixologik xizmat ko'rsatishning ijtimoiy-psixologik mexanizmlari
- 153 **Turobova M.A.**
Talabalarni oilaviy xayotga tayyorlashning psixologik jixatlari
- 155 **Akramova Feruza Akmalovna**
Oilaviy psixolog xizmat joriy etilishining metodologik muammolari
- 157 **Salixov Shohrux Mansurovich**

Значение цифровизации в образовательном процессе

161 *Шоймардонова Мухсина Рахматовна*

Педагогические компетентности формирования позитивного отношения к инновационной деятельности у школьных учителей

166 *Barotov Xumoyun Sharifovich*

Jismoniy tarbiya fani o'qituvchilarining psixologik tayyorgarligini ta'minlashning psixologik asoslari

169

III-SHO`BA

TIBBIYOT VA SALOMATLIK PSIXOLOGIYASI

170 *Atajanova Layloxon Uktamovna*

Psixologik xavfsizlik nuqtai nazaridan insult kasalligi bo'lgan bemorlarda kasallikning ichki ko'rinishi

173 *Izbullayeva Saodat Azamatovna, Ganjiyev Feruz Furqatovich*

Bolalarda nutq turlarining psixologik tavsifi

176 *Jumayev Ulug'bek Sattorovich*

Sog'lom turmush tarzi – shaxs faoliyatining zaruriy komponenti sifatida

180 *Olimova Feruza Aslonovna*

Stressli holatlarga barqarorlikni shakllantirishining ijtimoiy-psixologik omillari

182 *Qosimova Sarvinoz Baxtiyorovna, Baxtiyorova Ferangiz Murodali qizi*

Rivojlanishida murakkab nuqsonlarga ega bo'lgan bolalarni tibbiy-psixologik-pedagogik o'rganish

186 *Ro'ziev Umar Muzafarovich*

O'spirinlarda ijtimoiy fobiyaning keltirib chiqaradigan omillar va holatlarining diagnostikasi

193 *Xayriyeva Maxtobxon Farxodovna*

O'smirlarda emotsional zo'riqish holatini keltirib chiqaruvchi omillar

195 *Saidov Azamat Ismoilovich*

Yosh avlodni sog'lom turmush tarzi bo'yichatasavvurlarini shakllantirishning psixofiziologik xususiyatlari

199 *Салихов Тимур Мансурович*

Основные проблемы формирования здорового образа жизни учащихся начальных классов

203 *Холиков Комил Бурунович*

Музыкальная деятельность и психофизиологические изменения человека

207 *Yunusxodjayeva X.S., Ibodullayev Z.R., Maxamatjanova N.M*

Covid-19 dagi xavotirli-depressiv buzilishlarda tibbiy-psixologik yordam tamoillari

210

IV-SHO`BA

SHAXSNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK VA KASBIY RIVOJLANISH MUAMMOLARI

211 *Abdulloyev Komiljon Fayzulloyevich*

Tadbirkorlik faoliyatidagi shaxslararo munosabatlarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari

214 *Abduqahhorova Shahnoza Abdurasul qizi*

Emotsional-frustratsion xususiyatlarni o'rganishning psixologik ilmiy-nazariy asoslari

216 *Akbarova Maftuna Erkinjon qizi, Nazarov Akmal Mardonovich*

O'smirlarda ruhiy barqarorlikni ta'minlashning o'ziga xos psixologik xususiyatlari

220 *Bahodirova Sitara Nodir qizi*

Subyektiv nazoratga ega bo'lgan shaxslarda muloqotning ijtimoiy psixologik xususiyatlari

224 *Baratova Dilafro'z Olimjonovna*

Noto'liq oilalarda tarbiyalanayotgan bolalarning shaxsiga xos psixologik xususiyatlari.

226 *Beknazarova Lola Sadinovna*

O'qituvchi kasbiy faoliyatida ijodiy-innovatsion ta'lim samaradorligini oshirishning psixologik xususiyatlari

231 *Haydarov Shoxjahon Shuxrat o'g'li*

- Bo'lajak muhandislar psixologik salomatligini kasbiy faoliyat doirasida tadqiq etilishi
- 235 **Jalolova Mohigul Odiljon qizi**
Harbiylar oilasida rollar taqsimoti to'g'risidagi ijtimoiy-psixologik tasavvurlarning o'ziga xosligi
- 237 **Jo'rayev Qo'ldoshjon Ismatullo o'g'li**
Kompetentlik va kompetentsiyalar shakllanishining uzluksizlik xususiyati
- 239 **Kudratov Akmaljon Ibodillayevich,**
Inson ehtiyojlarining iyerarxik tamoyillari va uni o'zgartirish prinsiplari
- 242 **Madrimova Feruza Bahram qizi**
Yoshlarda musiqiy qobiliyatlar namoyon etilishining psixologik imkoniyatlari
- 246 **Mirashirova Nargiza Anvarovna,**
Jahon psixologiyasida ijtimoiy psixologik portret tuzish muammosi
- 250 **Mustafayev Bexro'z Baxodir o'g'li**
Bo'lajak ichki ishlar xodimlarining kasbiy faoliyatiga moslashuvining psixologik omillari
- 252 **Nabiyev Muhrodbek Bobirovich**
Xojagon-naqshbandiya ta'limoti rashhalarining shaxs kamolotidagi o'rni
- 255 **Niyozova Zaria Otabek qizi, Rustamov Shavkat Shuhrat o'g'li**
Psixologiyada manipulatsion ta'sirlardan himoya qilishni o'rganish
- 258 **Olimov Laziz Yarashovich**
Sud-psixologik ekspertizalarni tashkil qilish va uni o'tkazishning tashkiliy-huquqiy asoslari
- 263 **Qodirova Dilnoza Murtazoyevna**
Bo'lajak psixologlarning matematik kompetentligini oshirishning psixologik xususiyatlari
- 266 **Rahmatova Nasiba Sobirovna**
Iroda tashqi ta'sirlarni yengishning psixologik mexanizmi
- 269 **Saidov Jasurbek Jahonovich**
Boshqaruv va liderlik mahorati
- 271 **Saitova Nozima**
O'smirlarda axborot oqimiga tobelikni keltirib chiqaruvchi psixologik omillar
- 273 **Sayfulloeva Aziza G'ulomjonovna**
O'smirlarda psixologik muhofaza muammosi haqida mutaxassislarning adabiyotlaridagi fikrlari
- 276 **Sobirova Madinabonu Jamshid qizi**
Tarbiyasi qiyin o'smirlar bilan ishlashning o'ziga xos xususiyatlari
- 280 **Temirov Ma'ruf Shuhrat o'g'li**
Talabalarda shaxs tushunchasini shakllantirish
- 282 **Tosheva Mohinur Yusupovna**
O'smirlarda (11-15 yosh) stressga barqarorlikni taminlashning psixologik omillari
- 286 **Turopova Ma'mura Safar qizi**
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy tayyorgarlik rivojlantirishning psixologik moxiyati
- 289 **Umarova Zarnigor Raxmatillo qizi**
O'smirlarda oilaviy nizolar haqida ijtimoiy tasavvurlarni shakllantirish
- 292 **Umarova Zarnigor Raxmatillo qizi**
O'smirlarda oilaviy nizolar haqida ijtimoiy tasavvurlarni shakllantirish
- 294 **Yaxyoyeva Gulhayo Murot qizi**
O'smir o'quvchilarda kasbiy mas'uliyat hissini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari
- 296 **Yulchiyeva Z.N**
Zamonaviy rahbar shaxsining kompetentligi va unga qo'yiladigan ijtimoiy-psixologik talablar
- 298 **Aminova Gulnoza Nasritdinovna**
MTT tarbiyachilari kommunikativ kompetentligining ilmiy-nazariy asoslari
- 301 **Kulatova S.Y**

- O'smirlarda axborotga tobelikni yuzaga kelishida psixologik omillar
- 304 **Haydarov Shaxriyor Shuxrat o'g'li**
Bo'lajak muhandislarda psixologik salomatlikni rivojlantirishning psixologik asoslari va imkoniyatlari
- 307 **Шарифова Махлиё Зариф кизи**
Психологические особенности формирования самостоятельной трудовой деятельности студентов
- 309 **Yaxuyayeva Umida**
kreativ tafakkurni shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari
- 312 **Beknazarov Ahmadjon Asamiddinovich, Latipov Lochinbek Abdulatipovich**
Horijiy davlatlarning oliy harbiy ta'lim muassasalarida tarbiya va kasbiy javobgarlikni shakllantirish xususiyatlari
- 319 **Yo'ldashev Djamshid Razzakovich, Latipov Lochinbek Abdulatipovich, Beknazarov Ahmadjon Asamiddinovich**
Harbiy rahbarlar muomala hamkorligi negizi sifatida
- 322 **Maksadova Mexriniso Saykhonovna**
Psychological fundamentals of formation of qualities attributes and of primary school teachers
- 326 **Nusratova Mexriniso Baxshilloevna**
Bo'lajak psixologlarda altruistik xulqni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari
- 332 **Baratov Shuxrat Sharifovich**
Bo'lajak bojxona xizmatchilarida psixologik qobiliyatlarni shakllantirish psixologik muammo sifatida
- 334 **Karshiyeva Dilafruz Suyunovna**
Professional stress factors in pedagogical activity
- 340 **Садыкова Элеонора Искандаровна, Усманова Манзура Наимовна**
Психологические особенности стресса у студентов во время экзаменов
- 344 **V-SHO`BA**
AMALIYOTCHI PSIXOLOGNI INNOVATSION FAOLIYATGA TAYYORLASH MUAMMOLARI
- 345 **Atabayeva Nargis Batirovna, Sobirova Umidaxon Abduxalim qizi**
Rahbarlarda ijtimoiy psixologik kompetentlikni rivojlantirishning amaliy imkoniyatlari
- 348 **Axmedova Dilnoza Eshnazar qizi**
Kredit modul tizimida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning modelini ishlab chiqish va asoslash.
- 351 **Boboyeva Feruza Azimjonovna**
Yoshlarni mustaqil fikrlashga o'rgatishning ijtimoiy-psixologik mexanzmlari
- 354 **Gadaeva A**
Psychological characteristics of addiction to computer games
- 357 **Ibragimova Zarnigor orifjon qizi**
Ijtimoiy tarmoqlarning psixologik ta'siri
- 360 **Ikromova Sitara Akbarovna**
O'smir yoshlarda mafkuraviy immunitet shakllantirish asoslari
- 362 **Jonpo`lotova Manzura Jahon qizi, Ismatova Dilafruz To`ymuradovna**
Virtual olamning o'smirlar hayotiga ko`rsatayotgan ta'sirlari va uning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.
- 366 **Jumayev Nodir Zayniddinovich**
Maktabgacha yoshdagi o'quvchilarning intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishning ijtimoiy psixologik xususiyatlari
- 368 **Muxammadiyeva Kamuna Orifxon qizi,**
Ota-onaning bolaga munosabati – dolzarb ijtimoiy-psixologik muammo sifatida
- 371 **Quvataliyev Mirzamaxmud Xabibulloyevich**
Talabalarning universitet ta'lim sharoitlariga moslashuvining ijtimoiy-psixologik jihatlari

- 374 **Roziqova Malika**
Baynalminal oilalarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlarini o`rganish ijtimoiy psixologik muammo sifatida.
- 376 **Sabrina Kamolova**
Chet ellik talabalarning ijtimoiy-psixologik moslashuvi: jarayon, qobiliyat, natija sifatida
- 383 **Tovbayeva Muqaddam Safarovna**
Oilada despotizmni namoyon bo`lishining etnik omillari
- 386 **Барноев Бекзод Бахрам угли**
Психологические особенности исследования подростков склонных к совершению преступлений
- 390 **Gadoyeva A**
Компьютер o`yinlariga tobelikning psixologik xususiyatlari
- 392 **Жалолов Турсунбек Садриддинович**
Основе эффективного использования программы spss педагогами-психологами
- 394 **Насимджанова Махсума Мажидовна**
Аккультурация как межкультурная коммуникация
- 397 **Хасанов Р.А., Саномян Сурен**
Мотивация достижения успеха как основа отбора в соревновательной деятельности
- 400 **Beknazarov Ahmadjon Asomiddinovich, Yo`ldashev Djamshid Razzakovich Saydjanov Farxod Madraximovich**
Askarning jangovar xizmatga tayyorgarligini empirik matematik statistik tahlili
- 408 **Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna**
Onaning "men konsepsiya" siga xos xususiyatlar hamda farzandning unga bo`lgan munosabati o`rtasidagi aloqadorlik
- 412 **Hamroyev Jasurbek Umedovich, Ostanov Shuxrat Sharifovich**
The role of artificial intelligence in the study of socio - psychological characteristics of modern youth
- 415 **Saydjanov Farxod Madraximovich, Beknazarov Ahmadjon Asomiddinovich, Yo`ldashev Djamshid Razzakovich**
Yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning o`ziga xos xususiyatlari
- 422 **Нарзикулова Фируза**
Анализ развития мотивационно-ценностного компонента, как социально-психологическая особенность в профессиональной деятельности педагога

ZAMONAVIY PSIXOLOGIK TADQIQOTLAR INTEGRATSIYASI

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMAN
TO'PLAMI

2023-yil 24-25 noyabr

Muharrir: A.M.Nazarov

Texnik muharrir: Sh.Sh.Ostanov

Nashriyot litsenziyasi AI № 178.08.12.2010

Adadi 100 nusxa. Buyurtma №685. hajmi 432 bet. Format A4. 2023-yil.

“Sadridin Salim Buxoriy” MCHJ

«Durдона» nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy

“Sadridin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chot etildi.